

CONSENS IMPOSSIBLE?

Com cada mes d'octubre, el Quadern Gadeso dedicat a la percepció dels empresaris turístics tanca la sèrie anual d'anàlisi del turisme de la nostra comunitat (veure quadre al final de la pàgina). I com també és habitual, els resultats es presenten per illes, tenint en compte que la seves realitats turístiques tenen característiques diferenciades, encara que es trobin emmarcades dins el conjunt de les Balears.

Les darreres dades disponibles ens mostren que el nombre de turistes que ens visiten ha estat superior al de l'any passat però, com veurem amb més profunditat al llarg de la revista, això no ha portat una rendibilitat empresarial al mateix nivell (encara que hagi millorat en alguns casos) ni, malauradament, la creació de nous llocs de feina.

Per desgràcia, el nostre model turístic continua ancorat en una cultura del volum d'arribades, sense que millori el perfil del client. És a dir, no s'ha apostat d'una manera clara i decidida per un turisme de major qualitat, amb més poder adquisitiu, més respectuós amb el medi ambient i menys conflictiu amb la població resident.

En la presentació del recent Anuari del Turisme es posà de relleu la necessitat d'un diagnòstic compartit i d'un acord de mínims per emproar-nos cap a un model consensuat. Esperem que les bones intencions es facin realitat.

CLIMA EMPRESARIAL (XXIV)

TEMPORADA 2014: MÉS TURISTES, MATEIXOS PROBLEMES

A la taula 1 es reflecteixen les opinions dels **empresaris turístics** en relació als seus resultats de la temporada passada. Com es pot comprovar, un 47% de les empreses d'allotjament asseguren que la temporada 2014 ha estat millor que la de l'any passat, degut a les bones xifres d'ocupació hotelera durant la temporada alta, mentre que un 51% diu que ha estat molt similar. Aquesta ocupació, desigual segons sigui la zona analitzada, té algunes característiques que cal remarcar: creixen els turistes dels principals mercats emissors però la demanda nacional continua sense enlairar-se; despesa turística similar a 2013; contractacions de darrera hora; estacionalitat endèmica...

Com avançàvem a l'editorial, aquestes

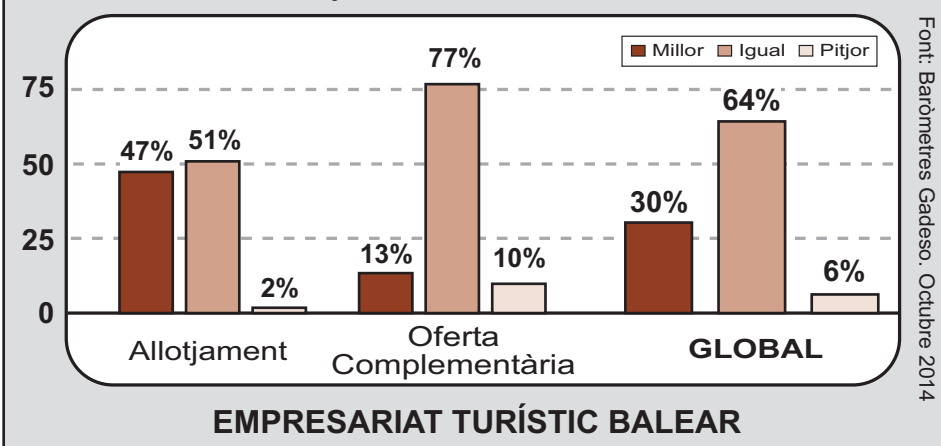
bones xifres d'ocupació de la planta hotelera no s'han vist traduïdes en una millora significativa en el mercat de treball, que continua patint unes insuportables xifres d'atur i una creixent **precarietat laboral**.

Si ens referim a l'**oferta complementària**, veiem com tot segueix igual, si bé la situació de determinats subsectors ha millorat lleugerament, arrossegats per l'alta ocupació hotelera. No obstant, continua amb els mateixos problemes estructurals: excés d'oferta, obsolescència, escassa diferenciació del producte...

Com veurem, l'increment de la **rendibilitat** empresarial no se correspon amb l'augment de visitants (i molt menys a l'oferta complementària).

TAULA 1

En relació amb la temporada passada, la temporada alta 2014 ha estat...

QUADERNS GADESO SOBRE EL TURISME. ANY 2014

- L'opinió dels empresaris turístics. Maig 2014
- L'opinió dels ciutadans. Juliol 2014

- L'opinió dels turistes (Mallorca). Juliol 2014
- L'opinió dels turistes (Menorca, Eivissa i Formentera). Juliol 2014
- Anàlisi zona turística (Cala Millor i Sa Coma). Agost 2014

Podeu accedir de manera gratuïta a tots aquests Quaderns Gadeso a www.gadeso.org

MALLORCA

RENDIBILITAT EMPRESARIAL 2014

TAULA 2			
ALLOTJAMENT			
	Ocupació	Preus	Rendibilitat
Augment	67%	27%	23%
Igual	32%	68%	73%
Disminució	1%	5%	4%
SALDO	+66	+22	+19

Font: Baròmetres Gadeso. Octubre 2014

Com ja hem comentat abans, l'ocupació hotelera ha estat bona aquesta temporada alta però, tot el lleuger increment de preus que s'ha registrat en els establiments hotelers, la rendibilitat empresarial no ha augmentat en els mateixos percentatges. Malauradament, tampoc ha suposat, en general, la creació de nous llocs de feina, tema que serà tractat amb més amplitud a la pàgina 4.

Aquestes dades reflecteixen una visió global dels allotjaments, doncs depenent de la zona de l'illa, de la tipologia i de la categoria, els resultats experimenten variacions.

TAULA 3			
OFERTA COMPLEMENTÀRIA			
	Vendes	Preus	Rendibilitat
Augment	10%	5%	4%
Igual	87%	94%	92%
Disminució	3%	1%	4%
SALDO	+7	+4	0

Font: Baròmetres Gadeso. Octubre 2014

Per part seva, els empresaris de l'oferta complementària qualifiquen la temporada 2014 de manera molt similar a l'any passat, pel que podem repetir que els resultats deixen palès que no és suficient una millora de l'ocupació per augmentar la rendibilitat empresarial: un 92% assegura que es mantén en els mateixos nivells de 2013, una dada gens positiva, tenint en compte els resultats registrats.

Sens dubte, quan es parla d'una necessària reconversió del nostre model turístic, s'hi han d'incloure les activitats que conformen la mal denominada oferta complementària.

MENORCA

RENDIBILITAT EMPRESARIAL 2014

TAULA 4			
ALLOTJAMENT			
	Ocupació	Preus	Rendibilitat
Augment	74%	16%	11%
Igual	24%	83%	86%
Disminució	2%	1%	3%
SALDO	+73	+13	+8

Font: Baròmetres Gadeso. Octubre 2014

La majoria dels empresaris d'allotjament de Menorca afirmen que hi ha hagut un increment de l'ocupació hotelera en comparació amb l'any 2013, però això no impedeix que el percentatge d'hotelers menorquins que diuen haver millorat la seva rendibilitat sigui el menor de Balears.

Una vegada més, hem de fer referència a l'excessiva estacionalitat del turisme de Menorca (més marcada que a la resta de les illes) i a les greus dificultats que suposa allargar la temporada turística, principalment per la manca d'un transport ràpid i econòmic com són les companyies aèries de baix cost.

TAULA 5			
OFERTA COMPLEMENTÀRIA			
	Vendes	Preus	Rendibilitat
Augment	6%	3%	4%
Igual	71%	96%	65%
Disminució	23%	1%	31%
SALDO	-17	+2	-27

Font: Baròmetres Gadeso. Octubre 2014

L'increment d'ocupació hotelera no ha significat, en general, un augment en les vendes de les empreses dedicades a l'oferta complementària (restauració, comerç, transports...). És més, un 23% dels empresaris del sector assegura que el volum de negoci ha baixat, el que situa a moltes empreses en una situació d'enormes dificultats i, com és lògic, incapaces de reactivar les contractacions.

Mai ens cansarem de repetir que l'oferta complementària és un dels principals atractius de qualsevol destinació turística i que és fonamental renovar-la de manera urgent.

EIVISSA

RENDIBILITAT EMPRESARIAL 2014

TAULA 6

ALLOTJAMENT			
	Ocupació	Preus	Rendibilitat
Augment	81%	29%	25%
Igual	18%	70%	72%
Disminució	1%	1%	3%
SALDO	+80	+28	+22

Font: Baròmetres Gadeso. Octubre 2014

Segons la immensa majoria d'empresaris d'allotjament, l'ocupació d'aquesta temporada alta ha estat més elevada que l'any passat. A més, Eivissa és l'illa on la rendibilitat empresarial més ha augmentat respecte la temporada passada, si bé no en paral·lel a l'increment de l'ocupació; així i tot, un 72% de l'empresariat hotelier eivissenc declara una rendibilitat similar a 2013.

Aquestes dades pareixen apuntar que Eivissa és l'illa que millor està suportant la crisi i que, de manera encara lenta, pot començar a generar llocs de feina.

TAULA 7

OFERTA COMPLEMENTÀRIA			
	Vendes	Preus	Rendibilitat
Augment	16%	7%	8%
Igual	83%	92%	91%
Disminució	1%	1%	1%
SALDO	+15	+6	+7

Font: Baròmetres Gadeso. Octubre 2014

L'oferta complementària a Eivissa presenta xifres millors que la resta de les illes. Aquí hem de destacar el bon funcionament de l'oferta lligada a visitants amb un gran poder adquisitiu, que ha experimentat un significatiu augment de la demanda.

No obstant, l'oferta mitjana ha tingut unes vendes similars a 2013, situació negativa si tenim en compte que la rendibilitat de l'any passat no fou bona i que aquestes empreses tenen el gruix de facturació en els escassos mesos que dura la temporada alta.

FORMENTERA

RENDIBILITAT EMPRESARIAL 2014

TAULA 8

ALLOTJAMENT			
	Ocupació	Preus	Rendibilitat
Augment	79%	26%	23%
Igual	20%	73%	75%
Disminució	1%	1%	2%
SALDO	+78	+25	+21

Font: Baròmetres Gadeso. Octubre 2014

L'anàlisi per a Formentera és molt similar al d'Eivissa: un increment de l'ocupació en relació amb l'any 2013 i un augment de la rendibilitat superior a la mitjana balear.

De nou ens hem de referir a l'excessivament curta temporada turística i al perill real de massificació que pateix una illa tan petita i fràgil com Formentera, que pot estar condemnada si destrueix el que és precisament el seu principal atractiu, l'entorn natural: excés de visitants, elevat nombre de vehicles, manca de control de l'ancorament de vaixells particulars que ancoren a l'illa...

TAULA 9

OFERTA COMPLEMENTÀRIA			
	Vendes	Preus	Rendibilitat
Augment	11%	6%	6%
Igual	87%	93%	92%
Disminució	2%	1%	2%
SALDO	+9	+5	+4

Font: Baròmetres Gadeso. Octubre 2014

L'oferta complementària a Formentera experimenta un comportament similar que el reflectit l'any passat, sense que això signifiqui que està exempta d'una profunda renovació. A més, i com ja hem comentat al llarg de la revista, és necessari adoptar mesures urgents i efectives per tal d'allargar la temporada turística i evitar el col·lapse que pateix l'illa durant els mesos de juliol i agost.

Una temporada curta repercuteix negativament en tots els factors relacionats amb qualsevol producte turístic: activitat econòmica, estructura laboral, medi ambient...

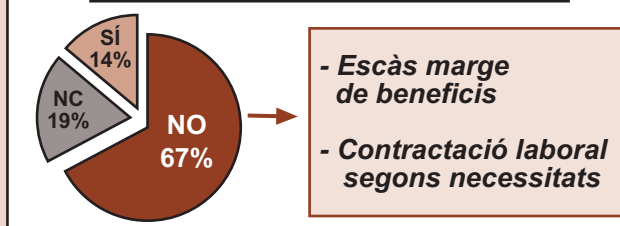
TEMPORADA ALTA: NO ES CREEN NOUS LLOCS DE FEINA

TAULA 10

ALLOTJAMENT

- Recuperació mercats emissors
- Problemes a destinacions competidores
- Contractacions de darrera hora

CREACIÓ DE NOUS LLOCS DE FEINA

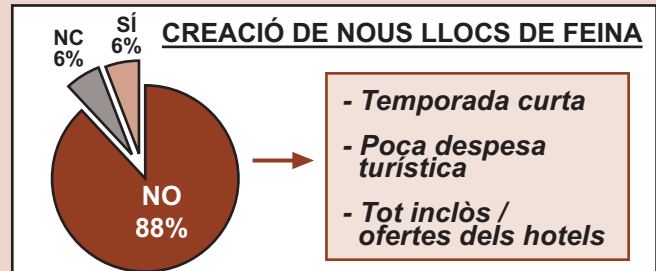
- Escàs marge de beneficis
- Contractació laboral segons necessitats

OFERTA COMPLEMENTÀRIA

Restauració, comerç, transports, oci...

- Dependent de l'ocupació hotelera
- Poder adquisitiu del turista
- Efectes del tot inclòs

CREACIÓ DE NOUS LLOCS DE FEINA

- Temporada curta
- Poca despesa turística
- Tot inclòs / ofertes dels hotels

Font: Baròmetres Gadeso. Octubre 2014

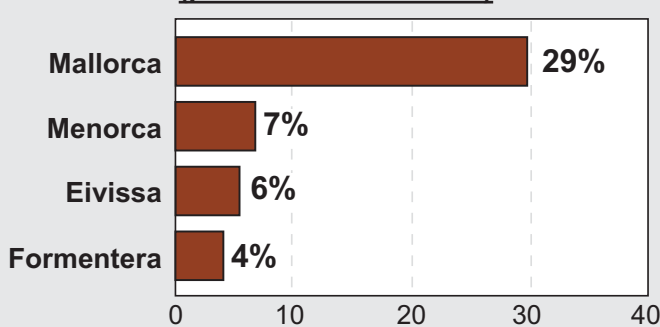
Una de les principals conclusions d'aquest Quadern és que l'ocupació hotelera ha millorat. Ara hem de veure si aquesta millora ha tingut efectes sobre la recuperació del mercat de treball. Com veiem a les gràfiques superiors, només un 14% dels empresaris d'allotjament afirma que s'han creat nous llocs de feina (percentatge que disminueix fins el 6% en el cas de l'oferta complementària).

Per altra banda, els que diuen que no han pogut contractar més ho atribueixen, en el cas de l'allotjament, a l'escàs marge de beneficis i a que ha contractat segons la necessitat de cada moment, mentre que des de l'oferta complementària afirmen que més ocupació no ha significat més despesa turística i destaquen els efectes negatius del model del "tot inclòs" que ja oferten molts d'hotels.

TEMPORADA BAIXA: ESTACIONALITAT ENDÈMICA

PLACES DISPONIBLES A TEMPORADA BAIXA

(previsions 2014-2015)

Font: Baròmetres Gadeso. Octubre 2014

Percentatge de places disponibles durant la temporada baixa (novembre-abril) sobre el total de places hoteleres a cada illa

TAULA 11

La taula adjunta és un clar indicatiu de l'estacionalitat que afecta al sector turístic de les illes. Fora de temporada, a Mallorca només hi ha disponible una de cada tres places existents, una xifra que sembla baixa però que queda magnificada pels escassos percentatges que presenten les altres illes. Això afecta greument l'activitat econòmica del sector, que queda pràcticament paralitzada durant

l'hivern. I, naturalment, les conseqüències són molt negatives: **increment molt rellevant de l'atur** quan finalitza la temporada, efectes perversos sobre els aproximadament **65.000 fixos discontinus** que hi ha en temporada alta a Balears (i que recordem no computen com aturats registrats)...

Un altre efecte greu és la **hibernació de l'oferta complementària** turística: si no hi ha connexions amb els països emissors ni hotels on allotjar-se, no por haver-hi un gruix suficient de visitants que permetin mantenir els establiments oberts o, si és així, amb la mateixa plantilla que a l'estiu.

En la part positiva, la rendibilitat que han obtingut alguns empresaris d'allotjament ha permès escometre la **renovació o modernització dels seus establiments** i, per tant, una lleugera generació d'activitat econòmica (llocs de feina) en la construcció i serveis derivats.

Per tant, una temporada baixa que s'ha d'observar amb la negativitat habitual i **amb poques perspectives de millora**. La sempre cloquejada lluita contra l'estacionalitat se quedarà, com ja és tradició, en bones paraules i intencions, però sense aplicar mesures amb efectes reals.

Mostra: 400 entrevistes. Error màxim: +-5%. Nivell de confiança: 95,5%. Treball de camp: Octubre 2014